

**Universiteit
Utrecht**

Differentiële attributies en ouderlijke reacties op internaliserende emoties van zoons en dochters

Master's thesis Universiteit Utrecht

Masterprogramma Clinical Child, Family and Education Studies

Naam student: Gerdien van der Zwaag

Studentnummer: 6571026

Naam eerste beoordelaar: Joyce Endendijk

Naam tweede beoordelaar: Marjolein Verhoeven

Aantal woorden: 4451 inclusief referenties

Datum: 5 juni 2023

UU-SER: 22-2198

Samenvatting

Er zijn verschillen in emotiesocialisatiestrategieën van ouders richting zoons en dochters. Er is echter weinig bekend over de mechanismen die ten grondslag liggen aan deze verschillende behandeling. Deze studie onderzoekt of interne ouderlijke attributies over internaliserende emoties (angst en verdriet), waarbij ouders het emotionele gedrag van hun kinderen zien als intentioneel, stabiel en typisch, het verband tussen het gender van het kind en ondersteunende reacties van ouders medieert. Amerikaanse ouders (N = 241) van kinderen in de leeftijd van 5, 6 of 7 jaar (42% meisjes) kregen scenario's voorgelegd die internaliserende emoties van kinderen illustreerden en werden gevraagd zich hun eigen kind in de scenario's voor te stellen. Vervolgens werd ouders gevraagd naar hun attributies over de emoties van het kind en naar hun hypothetische reactie (de reactie van het kind normaliseren of emotionele steun bieden) in elke situatie. De resultaten laten zien dat er geen genderverschillen zijn in de ouderlijke attributies en ondersteunende reacties van ouders. Wanneer ouders echter meer interne attributies maakten over de internaliserende emoties van hun kinderen, werd dit geassocieerd met meer ondersteunende reacties. Dit resultaat toont de rol van attributies in de reacties van ouders. Het is belangrijk om ouders bewust te maken van dit attributieproces om ouderlijke steun aan te moedigen, ongeacht het geslacht van het kind.

Sleutelwoorden: ouderlijke attributies, genderverschillen, internaliserende emoties, ouderlijke ondersteuning

Abstract

There are differences in emotion socialisation strategies of parents use with sons and daughters. However, little is known about the mechanisms underlying this different treatment. This study investigated whether internal parental attributions about children's internalising emotions (fear and sadness), whereby parents view their children's emotional behaviour as intentional, stable and typical, mediate the relationship between child gender and supportive parental responses to internalising emotions. US parents (N = 241) of children aged 5, 6 or 7 years (42% girls) were presented with scenarios illustrating children's internalising emotions and asked to imagine their own child in the scenarios. Parents were then asked about their attributions of the causes of the child's emotions and their hypothetical response (normalising their child's reaction or providing emotional support) in each situation. The results show that there are no gender differences in parental attributions and supportive responses of parents. However, when parents made more internal attributions about their children's internalising emotions, this was associated with more supportive reactions. This result shows the role of attributions in parents' responses. It is important to make parents aware of this attribution process to encourage parental support regardless of the child's gender.

Keywords: parental attributions, gender differences, internalizing emotions, parental support.

Inleiding

De emotiesocialisatiestrategieën van ouders hebben een belangrijke invloed op de sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind (Denham et al., 2007). Twee belangrijke strategieën zijn de uitdrukking van emoties door ouders in het gezin en de reacties van ouders op de emoties van hun kind. Onder deze reacties vallen ondersteunende en niet-ondersteunende reacties van ouders (Brown et al., 2015). Ondersteunende reacties waarbij ouders de uitdrukking van emoties bij het kind stimuleren en helpen reguleren zijn gerelateerd aan positieve ontwikkelingsuitkomsten voor kinderen. Kinderen die dergelijke ondersteuning ontvangen worden namelijk als populairder gezien, hebben een betere kwaliteit van vriendschap, en een beter emotioneel begrip (Eisenberg et al., 1996). Wanneer ouders echter bestraffend reageren of de emoties van hun kind minimaliseren, is dat gerelateerd aan meer externaliserende problemen en een lagere emotionele en sociale competentie bij kinderen (Eisenberg et al., 1999; Fabes et al., 2001).

In de maatschappij heersen normen die leiden tot verschillen in emotiesocialisatiestrategieën van ouders richting hun kind. Een voorbeeld hiervan zijn de normen ten aanzien van de masculiniteit of femininiteit van bepaalde emoties (Brody, 2000). Zo wordt in de Westerse cultuur het uiten van internaliserende emoties als niet-mannelijk gezien, en het uiten van externaliserende emoties als niet-vrouwelijk. Deze normen bevorderen genderverschillen in emotionele expressie. Kinderen blijken deze normen al op jonge leeftijd over te nemen, waarbij jongens meer boosheid en meisjes meer angst en verdriet laten zien (Brody, 1997; Zeman & Shipman, 1996). Deze genderverschillen kunnen echter ook het gevolg zijn van verschillen in temperament bij het uiten van emoties bij jongens en meisjes, waarbij jongens minder positief affect tonen dan meisjes (Weinberg et al., 1999).

Ouders spelen een belangrijke rol in het al dan niet in stand houden van genderverschillen in emotionele expressiviteit (Crockenberg, 1987). Zo blijkt dat vaders de uiting van genderstereotype emoties stimuleren en versterken. Vaders gaven namelijk meer aandacht aan de internaliserende emoties bij meisjes en externaliserende emoties bij jongens (Chaplin et al., 2005). Bovendien verwijzen ouders in gesprekken met hun dochter meer naar emoties dan in gesprekken met hun zoon (Adams et al., 1995). Verder bespreken zowel vaders als moeders vaker verdriet en afkeer met dochters dan zonen (Fivush et al., 2000). Op basis van deze eerdere onderzoeken wordt dan ook verwacht dat ouders met meer ondersteuning reageren op de internaliserende emoties van hun dochter dan van hun zoon. Het is van belang om beter te begrijpen hoe het geslacht van het kind de verschillende reacties van ouders op de emoties van kinderen beïnvloedt, aangezien de mate van ondersteunende reacties

van ouders op de emoties van kinderen van invloed zijn op de latere sociaal-emotionele ontwikkeling. Om optimale ontwikkeling te stimuleren ongeacht het geslacht van het kind, is het van belang om meer inzicht te krijgen in de factoren die bepalend zijn voor de mate van ondersteunende reacties op de emoties van zoons en dochters.

De manier waarop ouders opvoeden wordt beïnvloed door de attributies die ouders vormen over het gedrag van het kind (Dekovic & Janssens, 1994). Deze kunnen genderspecifiek zijn. Genderspecifieke ouderlijke attributies zijn verschillende conclusies die ouders trekken over de oorzaken van het gedrag, de prestaties en de voorkeuren van hun zoons en dochters (Bugental & Corpuz, 2019; Morrongiello & Rennie, 1998a). Wanneer ouders interne attributies maken, zien zij het gedrag van hun kind als intentioneel, niet situationeel bepaald, stabiel of typisch voor het kind (Hastings & Coplan, 1999). Daarentegen kunnen ouders ook externe attributies maken, waarbij zij het gedrag van hun kind zien als toevallig, uitgelokt door de situatie, tijdelijk en leeftijdsgebonden, of ongebruikelijk voor het kind (Hastings & Coplan, 1999). Het is nog weinig onderzocht of ouders verschillende attributies maken over het gedrag en de emoties van zoons en dochters (Bugental & Corpuz, 2019). Dit gat in de literatuur onderstreept het belang van onderzoek naar genderverschillen in ouderlijke attributies. De weinige onderzoeken die er zijn focussen zich op genderspecifieke attributies met betrekking tot ongewenst gedrag van het kind (Bailes & Leerkes, 2021). Endendijk et al. (2023) heeft gesuggereerd om vervolgonderzoek te doen naar genderspecifieke attributieprocessen bij ouders voor internaliserende emoties. Er zijn tot op heden geen onderzoeken hiernaar gedaan.

Emoties als angst, woede en verdriet worden bij vrouwen vaker toegeschreven aan interne persoonlijkheidskenmerken, terwijl het tonen van deze emoties bij mannen vaker toegeschreven wordt aan situationele factoren (Barrett & Bliss-Moreau, 2009). Er is geen onderzoek waaruit blijkt dat dit ook voor ouders en hun kind geldt. Het is mogelijk dat ouders geloven dat hun dochter behoort tot het emotionele geslacht passend bij genderstereotype verwachtingen over emotie expressie (Plant et al., 2000), terwijl het emotionele gedrag van zoons meer wordt toegeschreven aan de situatie die dit emotionele gedrag oproept.

Deze verwachting kan ondersteund worden vanuit de gender schema theorie (Bem, 1981). Genderspecifieke ouderlijke attitudes kunnen gezien worden als een gender schema, een schema dat gender gerelateerde opvattingen over een persoon zelf en anderen bevat (Martin & Ruble, 2004). Genderschema's houden verband met ouderlijke gendersocialisatie door middel van schematische consistentie, waarbij ouders de neiging hebben zich te gedragen op een manier die aansluit bij hun genderschema's (Martin, 1991). Genderspecifieke

stereotypes blijken dan ook gerelateerd aan genderspecifieke attributies (Reyna, 2000a). Een voorbeeld hiervan is dat bij taken die passend zijn bij het stereotype (masculiene taken bij mannen en feminiene taken bij vrouwen), succes werd toegeschreven aan interne kenmerken, zoals bekwaamheid, terwijl succes op stereotype-inconsistente taken werd toegeschreven aan externe factoren, zoals inzet (Swim & Sanna, 1996). Op basis van bovenstaande literatuur, waaruit blijkt dat ouders attributies baseren op hun genderspecifieke opvattingen en stereotypes en het feit dat meisjes meer internaliserende emoties laten zien dan jongens (Chaplin & Aldao, 2013), kan beargumenteerd worden dat ouders internaliserende emoties van dochters eerder toeschrijven aan interne redenen dan bij zonen.

Het is mogelijk dat wanneer ouders verschillende attributies toeschrijven aan het gedrag van hun kind, dat zij daar ook verschillend op reageren. Zo blijkt dat ouders met meer ondersteunende reacties reageren op de internaliserende emoties van dochters dan van zoons (Root & Rubin, 2010), waar mogelijk een verschil in attributies aan ten grondslag ligt. Wanneer ouders denken dat hun kind nog niet de benodigde vaardigheden heeft om bepaald gedrag te vertonen of om daar juist van af te zien, houden zij hun kind niet verantwoordelijk voor het gedrag (Dix et al., 1989). Dit kan leiden tot meer positieve en ondersteunende reacties van de ouders op het kind. Het is mogelijk dat ouders, wanneer zij de internaliserende emoties van hun kind toeschrijven aan interne factoren in het kind (e.g., mijn kind is een emotioneel kind, dit is typisch voor mijn kind), denken dat het kind niet de benodigde vaardigheden heeft om hiermee om te gaan en daarom externe ondersteuning nodig heeft. Zo blijkt inderdaad dat ouders die de negatieve emoties van het kind erkennen met meer support op hun kind reageren (Eisenberg et al., 1998). Ouders kunnen externe ondersteuning bij de emotieregulatie bieden door met hun kind te praten over emoties en hen te coachen bij de emoties (Gottman et al., 1996). Door modellering en directe coaching leren zij hun kind effectieve strategieën om met negatieve emoties om te gaan. Op basis van bovenstaande literatuur wordt verwacht dat meer interne attributies gerelateerd zijn aan meer ondersteuning van ouders bij internaliserende emoties van hun kinderen.

Het doel van dit onderzoek is om te onderzoeken of de ouderlijke attributies over internaliserende emoties samenhangen met gendersocialisatiepraktijken van ouders van kinderen in de leeftijd van 5 tot 7 jaar. De onderzoeksvraag van dit onderzoek luidt: is er een verschil in interne ouderlijke attributies over internaliserende emoties van zoons en dochters, en kan dit het verschil in positieve reacties van ouders op de internaliserende emoties van zoons en dochters verklaren? Er wordt verwacht dat ouders met meer ondersteuning reageren op de internaliserende emoties van dochters dan van zoons. Daarnaast wordt verwacht dat

ouders bij dochters meer interne attributies maken over internaliserende emoties dan bij zoons. Verder wordt verwacht dat meer interne attributies over internaliserende emoties gerelateerd is aan meer ondersteuning van ouders. Tot slot is de verwachting dat ouderlijke interne attributies het verschil in ondersteunende reacties op zoons en dochters kan verklaren.

Method

Participants

Participants werden geworven door middel van Amazon Mechanical Turk (MTurk) in 2 groepen in december 2021. De eerste groep van 200 participanten op 9 december en de tweede groep, 62 participanten, op 10 december. MTurk is een online dienst die participanten werft om onderzoekstaken uit te voeren tegen betaling. Ouders uit de Verenigde Staten werden gevraagd om een online vragenlijst in te vullen, waarin de attributies die ouders aan het gedrag van hun kind toekennen werden onderzocht. De participanten konden op MTurk het onderzoek vinden met de volgende termen: survey, child, gender, boys, girls, parenting, behavior, emotions, attributions. Participanten konden alleen meedoen met het onderzoek wanneer zij een IP-adres uit de Verenigde Staten hadden, een kind in de leeftijd van 5 tot 7, en een aanbeveling van 65% van andere gebruikers voor eerdere onderzoeken. Voordat de participanten aan het onderzoek deelnamen, moesten zij de informatie over het onderzoek goed doorlezen en toestemming geven. Van de 262 participanten werden 21 uit de dataset verwijderd, omdat zij een van de aandacht checks (bijvoorbeeld 'klik helemaal mee eens' bij de vragen of scenario's) niet juist hadden ingevuld. Dit resulteerde in een dataset van 241 participanten. Hiervan waren 103 ouder van een meisje en 138 ouders hadden een zoon. In Tabel 1 zijn de kenmerken van de steekproef vermeld.

Tabel 1

Kenmerken van de steekproef

	<i>n (%)</i>
Leeftijd kind,	
5 jaar	89 (37)
6 jaar	121 (50)
7 jaar	31 (13)
Opleiding ouders	
High school	19 (8)
College degree	14 (6)

Undergraduate degree	73 (30)
Graduate degree	135 (56)
Burgerlijke staat	
Getrouwd	231 (96)
Alleenstaande ouder	7 (3)
Gescheiden	2 (1)
Overig	1 (<1)
Samenstelling broers en zussen	
Alleen jongens	105 (44)
Alleen meisjes	68 (28)
Zowel jongen(s) als meisje (s)	68 (28)
Aantal kinderen in het gezin	
1	150 (62)
2	73 (30)
> 2	18 (8)

Procedure

Data is online verzameld via Qualtrics. Ouders vulden een online vragenlijst in, waarin vragen werden gesteld over een aantal scenarios en vragenlijsten over ouderlijke cognities, opvoedingsgedragingen en probleemgedrag van het kind. Het onderzoek nam 30-45 minuten in beslag. Voor huidig onderzoek werden alleen de vragen over de scenario's met internaliserende emoties gebruikt. Ouders gaven aan het begin van het onderzoek toestemming voor hun deelname. Vervolgens werd gevraagd of zij een kind hadden in de leeftijd van 5,6 of 7 jaar. Wanneer zij meer dan een kind van in deze leeftijdscategorie hadden, werden zij gevraagd om de vragen in te vullen voor het oudste kind. Vervolgens vulden ouders de voornaam van het kind in. Deze naam werd vervolgens verwerkt in de vragenlijsten en scenario's om het de ouders gemakkelijker te maken zich hun kind voor te stellen in de vragenlijsten en scenario's. De ouders ontvingen een vergoeding van 5 dollar voor hun deelname. Deze studie maakt deel uit van een onderzoek die is goedgekeurd door de Ethical Review Board van de Universiteit Utrecht.

Meetinstrumenten

Scenario's

Ouders werden scenario's voorgelegd die de emoties van het kind weergeven en ouders werd vervolgens gevraagd zich voor te stellen dat hun eigen kind handelde op de

manieren die in de scenario's werden afgebeeld. Vier scenario's gingen specifiek over internaliserende emoties van kinderen en zijn gebruikt voor huidige studie. Voor deze scenario's werden vier afbeeldingen uit het Emotion Picture Book geselecteerd (van der Pol et al., 2015): 1) een verdrietig en huilend kind met een kapotte step; 2) een bang kind op een hoge glijbaan; 3) een verdrietig en huilend kind naast een kapotte schommel; 4) een kind dat bang is om in het zwembad te springen. Daarnaast waren de beschrijvingen in de scenario's gebaseerd op eerdere scenario's die werden gebruikt om attributies over emoties te beoordelen (Root & Rubin, 2010). Een voorbeeldbeschrijving die werd gebruikt is: "[naam kind] komt verdrietig en huilend thuis na het buitenspelen. De step die [naam kind] vorige week heeft gekregen is kapot."

Vragenlijsten

Na elk scenario werd ouders verschillende vragen gesteld over de emoties van het kind, gevolgd door vragen over de hypothetische reacties van de ouders. Deze volgorde dient om de reactie op de attributie te kunnen testen. Eerst gaven ouders aan waarom zij dachten dat hun kind zich zo voelde of gedroeg. In het bijzonder met betrekking tot interne attributies gaven ouders op een vijfpuntsschaal (1= zeer onwaarschijnlijk, 5 = zeer waarschijnlijk) aan hoe waarschijnlijk zij dachten dat de emoties van hun kind een interne oorzaak hadden, d.w.z. "[Naam kind] is een emotioneel kind". Ten tweede gaven ouders aan wat zij zouden doen wanneer zij zich in deze situatie met hun kind zouden bevinden. Specifiek met betrekking tot het geven van ondersteunende reacties gaven zij op een 5-puntsschaal (1= zeer onwaarschijnlijk, 5 = zeer waarschijnlijk) aan hoe waarschijnlijk het was dat zij zouden "[naam kind] geruststellen dat het oké is om te huilen " (d.w.z. reactie normaliseren) of "[naam kind] troosten" (d.w.z. emotionele ondersteuning bieden).

De scores op de vragen over de interne oorzaak van de emoties van het kind zijn samengenomen tot een gemiddelde score over de 4 scenario's om de variabele 'interne attributie' (Cronbach's $\alpha = .81$) samen te stellen. De scores op de items met betrekking tot de ondersteunende reacties van ouders zijn samengenomen tot een gemiddelde score om de variabele 'ondersteunende reacties' (Cronbach's $\alpha = .79$) samen te stellen. Een hogere score op deze gemiddelde variabelen betekent respectievelijk meer toeschrijving van de internaliserende emoties aan interne attributies en meer ondersteunende reacties op de emoties van het kind.

Analyses

Vervolgens zijn met behulp van SPSS versie 28 de analyses gedaan. Allereerst werd er beschrijvende statistiek uitgevoerd. De analyse is een mediatieanalyse door middel van

PROCESS macro (Versie 4.1; Hayes, 2022). Mediatie model 4 wordt middels dit programma getoetst. Hierbij is gender van het kind de onafhankelijke variabele en de ondersteuning van ouders de afhankelijke variabele. Wanneer er sprake is van een verband tussen gender kind (x) en ondersteunende reacties van ouders (y) kan gesproken worden van een direct effect. Wanneer het verband tussen gender kind (x) en ondersteunende reacties van ouders (y) verloopt via interne attributies over internaliserende emoties (m) is er sprake van een indirect effect. De PROCESS analyse op de onderzoeksgegevens is uitgevoerd met 5000 bootstraps met betrouwbaarheidsintervallen van 95%.

Resultaten

Beschrijvende statistieken

In Tabel 2 zijn de beschrijvende statistieken weergegeven. In deze tabel zijn de correlaties, gemiddelden en standaarddeviaties te zien voor de variabelen interne attributies over internaliserende emoties en ondersteunende reacties van ouders op het kind. Deze zijn voor zowel de totale groep als voor jongens en meisjes apart weergegeven. Hieruit bleek dat de steekproef bovengemiddeld scoort op interne attributies over internaliserende emoties en ondersteunende reacties op deze emoties. Dit betekent dat ouders redelijk ondersteunend zijn in reactie op internaliserende emoties en dat zij deze emoties in enige mate toeschrijven aan interne oorzaken. Er is echter geen significante correlatie gevonden tussen interne attributies over internaliserende emoties en ondersteunende reacties van ouders.

Tabel 2

Correlatie, Gemiddelden en Standaarddeviaties van Interne Attributies en Ondersteunende Reacties van Ouders voor Jongens en Meisjes

	1	2	Jongens <i>M (SD)</i>	Meisjes <i>M (SD)</i>	Totaal <i>M (SD)</i>	Min	Max
1. Interne attributies	-		3.50 (0.93)	3.61 (0.76)	3.55 (0.86)	1	5
2. Ondersteunende reacties ouders	.14	-	3.63 (0.67)	3.64 (0.64)	3.64 (0.65)	1.25	5

Noot. *M* = gemiddelde, *SD* = standaarddeviatie, **p* < .05

Uit de onafhankelijke t-toets kwam naar voren dat er geen significant genderverschil was in interne attributies van ouders over internaliserende emoties ($t(239) = -.973, p = .212$,

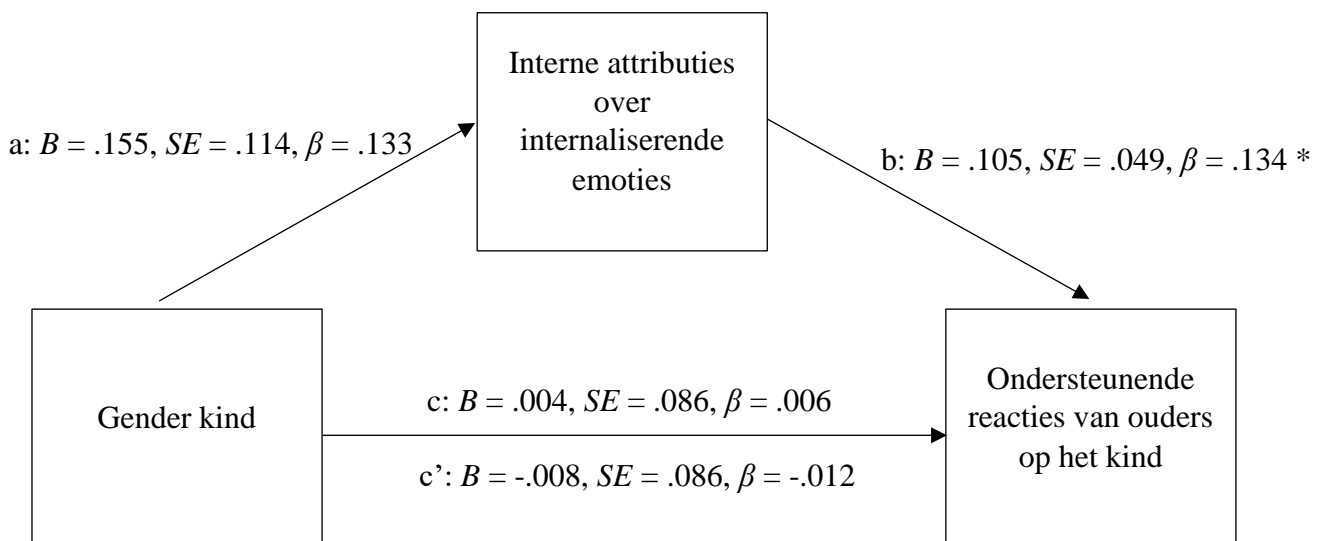
tweezijdig). Verder bleek dat er ook geen significant genderverschil was in de ondersteunende reacties van ouders op hun kind ($t(235) = -.048, p = .316$, tweezijdig). Uit deze t-toetsen is gebleken dat ouders niet verschillen in hun ondersteunende reacties richting zoons en dochters en niet verschillen in de interne attributies die zij maken over de internaliserende emoties van zoons en dochters.

Mediatie van de relatie tussen gender van het kind en ondersteunende reacties van ouders door interne attributies over internaliserende emoties

Voorafgaand aan het uitvoeren van de mediatieanalyse zijn de assumpties voor een regressieanalyse getoetst. Aan de assumptie van lineariteit is voldaan, doordat in de spreidingsdiagrammen een lineaire lijn te zien was. De punten in de puntenwolk zijn homogeen verdeeld rond de regressielijn, waardoor ook sprake was van homoscedasticiteit. Aan de vijfde assumptie, de afwezigheid van uitbijters, is eveneens voldaan. Er waren geen uitschieters in de X-ruimte, Y-ruimte en XY-ruimte. Aan de assumptie van normaliteit is voldaan aangezien de residuenplot liet zien dat de residuen een normale verdeling volgden. Tot slot lieten de waardes van VIF (1.004) en Tolerance (.996) zien dat er geen sprake is van multicollineariteit, waardoor ook aan deze assumptie werd voldaan.

Figuur 1

Mediatiemodel voor de Relatie tussen het gender van het Kind, Interne Attributies over Internaliserende Emoties en Ondersteunende Reacties van Ouders op het Kind

Noot. B = ongestandaardiseerde regressiecoëfficiënt, β = gestandaardiseerde regressiecoëfficiënt, SE = standaardfout, * $p < .05$

In Figuur 1 is het mediatiemodel weergegeven met de resultaten van de regressieanalyses.

Ten eerste is er gekeken naar het verband tussen gender kind en ondersteunende reacties van ouders op het kind (pad c). Het model verklaarde geen significante variantie ($R^2 = 0.00$, $F[1,235] = .002$, $p = .962$) en er was ook geen significant verband tussen gender van het kind en ondersteunende reacties van ouders op zoons of dochters. Ouders verschilden dus niet in de ondersteunende reacties op de internaliserende emoties van zoons en dochters.

Ten tweede is het verband tussen gender van het kind en interne attributies over internaliserende emoties bij ouders onderzocht (pad a). Het model verklaarde geen significante variantie ($R^2 = .004$, $F[1,235] = 1.023$, $p = .313$). Er was ook geen significant verband tussen het gender van het kind en de interne attributies over de internaliserende emoties bij ouders. Ouders verschilden dus niet in de interne attributies die zij maakten over de internaliserende emoties van zoons en dochters.

Ten derde is het verband tussen interne attributies over internaliserende emoties en ondersteunende reacties van ouders onderzocht (pad b). Het model verklaarde een significante, maar kleine, hoeveelheid variantie van 1.91% ($F[1,235] = 4.577$, $p = .033$). Het onderzochte verband was ook significant. Een hogere mate van interne attributies over internaliserende emoties voorspelde een hogere mate van ondersteunende reacties van ouders.

Als laatste is geanalyseerd wat het effect van het gender van het kind was op ondersteunende reacties van ouders op het kind wanneer interne attributies over internaliserende emoties als mediator werd toegevoegd (pad c'). Het toevoegen van interne attributies over internaliserende emoties resulteerde in een kleine, maar niet significante, verandering van 1.91% van ondersteunende reacties van ouders ($F[2,234] = 2.234$, $p = .104$). De beta van het verband tussen gender en ondersteunende reacties veranderde ook niet noemenswaardig na toevoeging van de mediator.

Discussie

Het doel van dit onderzoek was om te onderzoeken of het gender van het kind in verband staat met ouderlijke ondersteuning en of dit verband gemedieerd wordt door de ouderlijke attributies over internaliserende emoties.

Uit de analyse bleek geen verband tussen het gender van het kind en ondersteunende reacties van ouders op de internaliserende emoties van hun kind. Er was dus geen verschil in de mate van ondersteunende reacties van ouders op de internaliserende emoties van zoons en dochters. Dit was niet conform de verwachting en eerder onderzoek wat wel aantoonde dat ouders meer ondersteunend reageren op internaliserende emoties bij dochters dan zoons door

deze emoties meer te bespreken en meer aandacht hieraan te geven bij dochters dan zoons (Adams et al., 1995; Chaplin et al., 2005; Fivush et al., 2000). Een mogelijke verklaring voor het uitblijven van dit verband is dat dit een afspiegeling is van de huidige samenleving, waarin meer gendergelijkheid is. In de USA zijn de afgelopen 40 jaar egalitaire opvattingen toegenomen en de traditionele genderrollen afgenomen (Scarborough et al., 2019). Families waarin sprake is van egalitaire of feministische opvattingen over opvoeding laten dan ook minder gendertyperend gedrag zien (Kulik, 2002) en mogelijk ook minder verschillende behandeling van zoons en dochters. Het gender van het kind lijkt dan ook niet leidend te zijn in de ondersteunende reacties van ouders op internaliserende emoties van zoons en dochters.

Bovendien bleek uit de analyse geen verband tussen het gender van het kind en de interne attributies die ouders maken over internaliserende emoties van hun kinderen. Dit is niet conform de verwachting en eerder onderzoek in volwassenen dat aantoonde dat emoties als angst en verdriet bij vrouwen vaker toegeschreven werden aan interne persoonlijkheidskenmerken, terwijl deze emoties bij mannen vaker toegeschreven werden aan de situatie (Barrett & Bliss-Moreau, 2009). Er is echter nog weinig onderzoek gedaan naar ouderlijke attributies over internaliserende emoties. Ouderlijke attributies zijn in voorgaande onderzoeken met name onderzocht bij ongehoorzaam gedrag, waarbij ouders ongehoorzaam gedrag van jongens vaker toeschreven aan interne factoren en van meisjes aan situationele factoren (Dix et al., 1989; Morrongiello & Rennie, 1998b; Reyna, 2000b). Mogelijk maken ouders bij emoties minder onderscheid tussen zoons en dochters in interne attributies dan bij ongehoorzaam gedrag. Op basis van de gender schema theorie, waarin gesteld wordt dat ouders zich gedragen conform hun genderschema's, kan gesteld worden dat wanneer ouders geen genderstereotypen houden, zij ook geen genderspecifieke attributies hebben. Stereotypen zijn mogelijk sterker over ongehoorzaam gedrag dan over emoties. Er is inderdaad een verschuiving gaande waarbij er meer aandacht is voor internaliserende emoties bij mannen (Kersting, 2005). Dit kan betekenen dat de genderstereotypen over emoties afnemen. Daarnaast blijken genderstereotypen meer betrekking te hebben op de uitdrukking van emoties dan de ervaring van emoties (Fabes & Martin, 1991). Mogelijk zijn emoties minder zichtbaar en maken ouders daarom minder onderscheid tussen zoons en dochters in interne attributies over emoties dan bij ongehoorzaam gedrag.

Er werd een klein verband gevonden tussen de interne attributies van ouders over internaliserende emoties en ondersteunende reacties van ouders op het kind. Een hogere mate van interne attributies over internaliserende emoties voorspelde meer ondersteunende reacties van ouders op het kind. Dit komt overeen met de literatuur, waaruit beargumenteerd kan

worden dat ouders, wanneer zij de internaliserende emoties van het kind toeschrijven aan interne factoren, mogelijk denken dat het kind meer externe ondersteuning nodig heeft (Dix et al., 1989; Eisenberg et al., 1998). Ander onderzoek laat juist zien dat interne attributies in de context van negatief gedrag juist gerelateerd zijn aan minder positieve reacties door ouders (Maniadaki et al., 2005). Een verklaring voor dit verschil kan zijn dat ouders bij negatief gedrag het kind in het gedrag inperken (Block, 1983), terwijl ouders bij het toeschrijven van internaliserende emoties aan interne factoren (e.g. mijn kind is een emotioneel kind) kunnen denken dat het kind nog niet de benodigde vaardigheden heeft om met deze emoties om te gaan en hier ondersteuning in bieden door het kind te troosten en te helpen om emoties te reguleren (Eisenberg et al., 1998; Kliewer et al., 1996).

Tenslotte bleek, tegen de verwachting in, dat interne attributies over internaliserende emoties geen mediator was in de relatie tussen het gender van het kind en ondersteunende reacties van ouders. Een mogelijke verklaring voor het uitblijven van dit mediatieverband is dat er minder genderverschillen zijn bij ondersteunende positieve opvoedingspraktijken van ouders dan bij negatieve opvoedingspraktijken (Endendijk et al., 2015). Een verklaring hiervoor is de opkomst van genderneutraal opvoeden (Martin, 2005), in combinatie met de toegenomen belangstelling voor positieve opvoedingspraktijken (Forehand & McKinney, 1993). Mogelijk hebben ouders met het gebruik van positieve opvoedingspraktijken bij zoons geprobeerd om hen te socialiseren in een minder mannelijke rol (macht, assertiviteit), maar meer vrouwelijke rol (vriendelijkheid, helpen, verzorgen), zodat de genderverschillen verminderden.

Een sterke kant van huidig onderzoek is het gebruik van scenario's in een quasi-experimenteel design. Op deze manier konden realistische situaties geschetst worden, die experimenteel lastig onderzocht konden worden. Daarnaast kunnen scenario's nauw aansluiten op het onderzoeksonderwerp (Ganong & Coleman, 2006).

Een zwakke kant is dat in huidig onderzoek mogelijke verschillen tussen vaders en moeders niet zijn meegenomen. Er blijken namelijk verschillen in de emotiesocialisatie strategieën van vaders en moeders. Zo reageren moeders met meer ondersteuning dan vaders op de negatieve emoties van dochters (Brown et al., 2015), en bleken vaders angst en verdriet bij zoons te bestraffen, in tegenstelling tot moeders (Garside & Klimes-Dougan, 2002). Bovendien zijn er verschillen in genderspecifieke attributies van vaders en moeders. Zo verschilden vaders niet in de mate waarin zij ongehoorzaam gedrag typisch vonden voor zoons en dochters, terwijl moeder deze attributies meer maakten bij ongehoorzaam gedrag van zoons dan van dochters (Endendijk et al., 2023). Ook maakten vaders bij ongehoorzaam

gedrag meer interne attributies bij zoons dan bij dochters, terwijl moeders geen verschil lieten zien. Vervolgonderzoek is noodzakelijk om de verschillen tussen moeders en vaders in het kader van genderspecifieke attributies te onderzoeken. Een andere beperking van het onderzoek is dat het een quasi-experimenteel onderzoek betreft waarin verschillende families werden vergeleken. De attributies en reacties op de internaliserende emoties van het kind werden namelijk vergeleken tussen ouders van zoons en ouders van dochters. Met deze opzet is het onmogelijk uit te sluiten dat de gezinnen verschillen op andere kenmerken dan het gender van het kind dat zij zich in de hypothetische scenario's voorstelden. Het is van belang dat vervolgonderzoek genderspecifieke attributies onderzoekt binnen families die zowel een zoon als een dochter hebben, om de invloed van verschillen tussen gezinnen te beperken.

Het is mogelijk dat genderstereotype gedragingen beïnvloed worden door de mate van traditionele genderopvattingen van ouders. De waarden en opvattingen van ouders blijken namelijk een sturende rol te spelen in de opvoeding en opvoedingspraktijken (Super & Harkness, 2002). Bovendien behandelen vader met egalitaire opvattingen over genderrollen, in tegenstelling tot vaders met sterk traditionele opvattingen, jongens en meisjes meer gelijk (Endendijk et al., 2017). Vervolgonderzoek kan zich richten op de invloed van traditionele genderopvattingen op de genderspecifieke attributies.

Concluderend laat dit onderzoek zien dat wanneer ouders de internaliserende emoties van hun kind toeschrijven aan interne redenen, zij met meer ondersteuning reageren op het kind. Deze attributies lijken dus ten grondslag te liggen aan hoe ouders reageren op de emoties van hun kind. Dit wijst op de noodzaak om verschillende soorten attributies te onderzoeken om verder op te helderen hoe en waarom ouders verschillend reageren op hun kind naar aanleiding van de attributies die zij maken. Deze bevinding suggereert ook dat het belangrijk is om ouders bewust te maken van dit attributieproces om ondersteunende reacties van ouders op de emoties van het kind te stimuleren. Ouderinterventies die zich richten op het stimuleren van emotieondersteuning bij kinderen hoeven geen aandacht te besteden aan genderverschillen, maar moeten zich richten op ouderlijke support bij zowel zoons als dochters.

Referenties

- Adams, S., Kuebli, J., Boyle, P. A., & Fivush, R. (1995). Gender differences in parent-child conversations about past emotions: A longitudinal investigation. *Sex Roles, 33*(5–6), 309–323. <https://doi.org/10.1007/BF01954572>
- Bailes, L. G., & Leerkes, E. M. (2021). Maternal personality predicts insensitive parenting: Effects through causal attributions about infant distress. *Journal of Applied Developmental Psychology, 72*, 101222. <https://doi.org/10.1016/j.appdev.2020.101222>
- Barrett, L. F., & Bliss-Moreau, E. (2009). She's emotional. He's having a bad day: Attributional explanations for emotion stereotypes. *Emotion, 9*(5), 649–658. <https://doi.org/10.1037/a0016821>
- Bem, S. L. (1981). Gender schema theory: A cognitive account of sex typing. *Psychological Review, 88*(4), 354–364. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.88.4.354>
- Block, J. H. (1983). Differential Premises Arising from Differential Socialization of the Sexes: Some Conjectures. *Child Development, 54*(6), 1335. <https://doi.org/10.2307/1129799>
- Brody, L. R. (1997). Gender and Emotion: Beyond Stereotypes. *Journal of Social Issues, 53*(2), 369–393. <https://doi.org/10.1111/0022-4537.00022>
- Brody, L. R. (2000). The socialization of gender differences in emotional expression: Display rules, infant temperament, and differentiation. In *Gender and Emotion* (pp. 24–47). Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511628191.003>
- Brown, G. L., Craig, A. B., & Halberstadt, A. G. (2015a). Parent Gender Differences in Emotion Socialization Behaviors Vary by Ethnicity and Child Gender. *Parenting, 15*(3), 135–157. <https://doi.org/10.1080/15295192.2015.1053312>
- Brown, G. L., Craig, A. B., & Halberstadt, A. G. (2015b). Parent Gender Differences in Emotion Socialization Behaviors Vary by Ethnicity and Child Gender. *Parenting, 15*(3), 135–157. <https://doi.org/10.1080/15295192.2015.1053312>
- Bugental, D. B., & Corpuz, R. (2019). Parental Attributions. In *Handbook of Parenting* (pp. 722–761). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429433214-21>
- Chaplin, T. M., & Aldao, A. (2013). Gender differences in emotion expression in children: A meta-analytic review. *Psychological Bulletin, 139*(4), 735–765. <https://doi.org/10.1037/a0030737>
- Chaplin, T. M., Cole, P. M., & Zahn-Waxler, C. (2005). Parental socialization of emotion expression: Gender differences and relations to child adjustment. *Emotion, 5*(1), 80–88. <https://doi.org/10.1037/1528-3542.5.1.80>
- Crockenberg, S. (1987). Predictors and Correlates of Anger toward and Punitive Control of Toddlers by Adolescent Mothers. *Child Development, 58*(4), 964. <https://doi.org/10.2307/1130537>
- Denham, S. A., Bassett, H. H., & Wyatt, T. (2007). *The Socialization of Emotional Competence*. <https://www.researchgate.net/publication/232535707>

- Dix, T., Ruble, D. N., & Zambarano, R. J. (1989). Mothers' Implicit Theories of Discipline: Child Effects, Parent Effects, and the Attribution Process. *Child Development, 60*(6), 1373. <https://doi.org/10.2307/1130928>
- Eisenberg, N., Cumberland, A., & Spinrad, T. L. (1998). Parental Socialization of Emotion. *Psychological Inquiry, 9*(4), 241–273. https://doi.org/10.1207/s15327965pli0904_1
- Eisenberg, N., Fabes, R. A., & Murphy, B. C. (1996). Parents' Reactions to Children's Negative Emotions: Relations to Children's Social Competence and Comforting Behavior. *Child Development, 67*(5), 2227. <https://doi.org/10.2307/1131620>
- Eisenberg, N., Fabes, R. A., Shepard, S. A., Guthrie, I. K., Murphy, B. C., & Reiser, M. (1999). Parental Reactions to Children's Negative Emotions: Longitudinal Relations to Quality of Children's Social Functioning. *Child Development, 70*(2), 513–534. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.00037>
- Endendijk, J., Groeneveld, M. G., Mesman, J., & Bakermans-Kranenburg, M. J. (2015). Bad Boy, Good Girl? A Meta-Analysis of Mothers' and Fathers' Gender-Differentiated use of Positive and Negative Controlling Strategies. In *Heroes and Housewives: The Role of Gender and Gender Stereotypes in Parenting and Child Development* (pp. 17–63).
- Endendijk, J. J., Groeneveld, M. G., van der Pol, L. D., van Berkel, S. R., Hallers-Haalboom, E. T., Bakermans-Kranenburg, M. J., & Mesman, J. (2017). Gender Differences in Child Aggression: Relations With Gender-Differentiated Parenting and Parents' Gender-Role Stereotypes. *Child Development, 88*(1), 299–316. <https://doi.org/10.1111/cdev.12589>
- Endendijk, J. J., Portengen, C. M., Verhoeven, M., & Huijding, J. (2023). Dutch mothers' and fathers' differential attributions and parenting reactions to the misbehavior of sons and daughters. *Psychology of Men & Masculinities*. <https://doi.org/10.1037/men0000434>
- Fabes, R. A., Leonard, S. A., Kupanoff, K., & Martin, C. L. (2001). Parental Coping with Children's Negative Emotions: Relations with Children's Emotional and Social Responding. *Child Development, 72*(3), 907–920. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.00323>
- Fabes, R. A., & Martin, C. L. (1991). Gender and Age Stereotypes of Emotionality. *Personality and Social Psychology Bulletin, 17*(5), 532–540. <https://doi.org/10.1177/0146167291175008>
- Fivush, R., Brotman, M. A., Buckner, J. P., & Goodman, S. H. (2000). Gender differences in parent-child emotion narratives. *Sex Roles, 42*(3/4), 233–253. <https://doi.org/10.1023/A:1007091207068>
- Forehand, R., & McKinney, B. (1993). Historical overview of child discipline in the United States: Implications for mental health clinicians and researchers. *Journal of Child and Family Studies, 2*(3), 221–228. <https://doi.org/10.1007/BF01321332>
- Ganong, L. H., & Coleman, M. (2006). Multiple Segment Factorial Vignette Designs. *Journal of Marriage and Family, 68*(2), 455–468. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2006.00264.x>

- Garside, R. B., & Klimes-Dougan, B. (2002). Socialization of discrete negative emotions: Gender differences and links with psychological distress. *Sex Roles, 47*(3/4), 115–128. <https://doi.org/10.1023/A:1021090904785>
- Gottman, J. M., Katz, L. F., & Hooven, C. (1996). Parental meta-emotion philosophy and the emotional life of families: Theoretical models and preliminary data. *Journal of Family Psychology, 10*(3), 243–268. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.10.3.243>
- Kliewer, W., Fearnow, M. D., & Miller, P. A. (1996). Coping Socialization in Middle Childhood: Tests of Maternal and Paternal Influences. *Child Development, 67*(5), 2339. <https://doi.org/10.2307/1131627>
- Kulik, L. (2002). The Impact of Social Background on Gender-role Ideology. *Journal of Family Issues, 23*(1), 53–73. <https://doi.org/10.1177/0192513X02023001003>
- M. Dekovic, & J. M. A. M. Janssens. (1994). Waarden, attitudes en cognities van ouders over opvoeding. In *Jaarboek ontwikkelingspsychologie, orthopedagogiek en kinderpsychiatrie 1*. Bohn Stafleu Van Loghem.
- Maniadaki, K., Sonuga-Barke, E., & Kakouros, E. (2005). Parents' causal attributions about attention deficit/hyperactivity disorder: the effect of child and parent sex. *Child: Care, Health and Development, 31*(3), 331–340. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2214.2005.00512.x>
- Martin, C. L. (1991). *The Role of Cognition in Understanding Gender Effects* (pp. 113–149). [https://doi.org/10.1016/S0065-2407\(08\)60024-5](https://doi.org/10.1016/S0065-2407(08)60024-5)
- Martin, C. L., & Ruble, D. (2004). Children's Search for Gender Cues. *Current Directions in Psychological Science, 13*(2), 67–70. <https://doi.org/10.1111/j.0963-7214.2004.00276.x>
- Martin, K. A. (2005). William Wants A Doll. Can He Have One? Feminists, Child Care Advisors, and Gender-Neutral Child Rearing. *Gender & Society, 19*(4), 456–479. <https://doi.org/10.1177/0891243204272968>
- Morrongiello, B. A., & Rennie, H. (1998a). Why Do Boys Engage in More Risk Taking Than Girls? The Role of Attributions, Beliefs, and Risk Appraisals. *Journal of Pediatric Psychology, 23*(1), 33–43. <https://doi.org/10.1093/jpepsy/23.1.33>
- Morrongiello, B. A., & Rennie, H. (1998b). Why Do Boys Engage in More Risk Taking Than Girls? The Role of Attributions, Beliefs, and Risk Appraisals. *Journal of Pediatric Psychology, 23*(1), 33–43. <https://doi.org/10.1093/jpepsy/23.1.33>
- Plant, E. A., Hyde, J. S., Keltner, D., & Devine, P. G. (2000). The Gender Stereotyping of Emotions. *Psychology of Women Quarterly, 24*(1), 81–92. <https://doi.org/10.1111/j.1471-6402.2000.tb01024.x>
- Reyna, C. (2000a). Lazy, dumb, or industrious: When stereotypes convey attribution information in the classroom. *Educational Psychology Review, 12*(1), 85–110. <https://doi.org/10.1023/A:1009037101170>
- Reyna, C. (2000b). Lazy, dumb, or industrious: When stereotypes convey attribution information in the classroom. *Educational Psychology Review, 12*(1), 85–110. <https://doi.org/10.1023/A:1009037101170>

- Root, A. K., & Rubin, K. H. (2010). Gender and parents' reactions to children's emotion during the preschool years. *New Directions for Child and Adolescent Development*, 2010(128), 51–64. <https://doi.org/10.1002/cd.268>
- Scarborough, W. J., Sin, R., & Risman, B. (2019). Attitudes and the Stalled Gender Revolution: Egalitarianism, Traditionalism, and Ambivalence from 1977 through 2016. *Gender & Society*, 33(2), 173–200. <https://doi.org/10.1177/0891243218809604>
- Super, C. M., & Harkness, S. (2002). Culture Structures the Environment for Development. *Human Development*, 45(4), 270–274. <https://doi.org/10.1159/000064988>
- Swim, J. K., & Sanna, L. J. (1996). He's Skilled, She's Lucky: A Meta-Analysis of Observers' Attributions for Women's and Men's Successes and Failures. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 22(5), 507–519. <https://doi.org/10.1177/0146167296225008>
- van der Pol, L. D., Groeneveld, M. G., van Berkel, S. R., Endendijk, J. J., Hallers-Haalboom, E. T., Bakermans-Kranenburg, M. J., & Mesman, J. (2015). Fathers' and mothers' emotion talk with their girls and boys from toddlerhood to preschool age. *Emotion*, 15(6), 854–864. <https://doi.org/10.1037/emo0000085>
- Weinberg, M. K., Tronick, E. Z., Cohn, J. F., & Olson, K. L. (1999). Gender differences in emotional expressivity and self-regulation during early infancy. *Developmental Psychology*, 35(1), 175–188. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.35.1.175>
- Zeman, J., & Shipman, K. (1996). Children's expression of negative affect: Reasons and methods. *Developmental Psychology*, 32(5), 842–849. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.32.5.842>